

Monumentul de la Iași a fost ridicat cu ocazia centenarului Independenței de stat a României, în memoria ostașilor români căzuți în luptele de la 1877—1878, în urma unui concurs republican.

M-am gândit că pentru a sugera ideea de Independență era nevoie de un simbol. Cu elemente puține, un simbol poate să vorbească mult despre tema propusă. Din antichitate și pînă în prezent, victoriile mari în lupte au fost redată în plastică prin personificări. Victoria apare ca o femeie înzestrată cu forța momentului, văzută în general de ostași, în timp, într-un dinamism mobilizator.

M-am gândit să mă înscriu pe aceleași coordonate în ideea de a prezenta tot o victorie, bineînțeles într-o viziune plastică aparținînd epocii noastre, și să realizez acest simbol, care înseamnă pentru noi și Independența, prin imaginea unei femei pe care am dorit s-o apropii cît mai mult de tipul somatic trăitor pe meleagurile patriei noastre. Am construit-o din planuri mari, volume simple și clare. Mi-am spus că ea trebuie să fie chiar chipul țării — femeia eroină, femeia muncitoare, mamă a atîtor generații de eroi. Ea poartă în mîna stîngă cu fermitate, spre viitor, o eșarfă sau un steag care, prin mișcarea faldurilor, înscrie deasupra capului o formă ce trimite către conturul țării, apoi eșarfă este purtată de vînt pe spatele statuii.

Prin mișcarea acestor falduri, un ritm de forme, am vrut să sugerez însăși istoria noastră atît de agitată. Aceste falduri coboară și formează un fundal decupat pentru basoreliefurile.

Pentru ca acest simbol care înmănușează ideea centrală să aibă și o desfășurare mai directă, era necesară epopeea acestor evenimente. Ținînd seama și de faptul că întregul ansamblu se înscrie în arta de for, au fost realizate șase compoziții în basorelief care măsoară în suprafață circa 104 m² și care evocă momentele cele mai importante ale războiului de la 1877.

Dacă pentru mine problema pe care o pune figura centrală era de a căuta un tip de sinteză atît prin portret cît și prin drapajul bogat al costumului caracteristic portului nostru popular, efortul era pentru Gheorghe Adoc, realizatorul reliefulor, să se apropie cît mai mult de realitatea acelor dramatice momente.

În continuarea acestor rînduri, Gheorghe Adoc vă va prezenta cîteva considerații ridicate de realizarea acestei desfășurări epice.

Evocarea începe cu declarația de independență, apoi cu trecerea Dunării, înclătarea forțelor în luptă, prizonierii turci, asaltul la reductă și victoria finală sunată de trompetiști călări.

Desigur, pe lîngă munca de documentare, era vorba și de a realiza un ritm al compozițiilor, a alterna momentele de luptă, dinamice, cu cele statice pentru a obține un echilibru în ansamblu.

Tipul ostașilor români reprezintă chipul țaranului nostru, al străbunilor noștri care au dovedit nespusa dragoste de țară prin jertfa lor, prin eroismul lor.

Am urmărit, de asemenea, și tipologia ostașilor părții adverse, prezenți cu demnitate și sobrietate. Atît Gabriela Manole Adoc, cît și subsemnatul am realizat direct în ipsos lucrarea la dimensiunea definitivă, fiecare cu partea pe care o semnează. Turnarea în bronz s-a făcut pentru statuia Independenței la Combinatul Fondului Plastic din București, iar reliefulurile au fost, de asemenea, transpuse în bronz la Iași, la Institutul Politehnic și Uzinele Nicolina.

Sistematizarea spațiului în care a fost amplasat monumentul aparține arhitectului Mihai Vericeanu, care a realizat și platforma placată cu travertin, cu cele cinci trepte pe care, dacă urci, ai posibilitatea să vizionezi de aproape cele mai mici detalii de pe reliefuluri, dar și lejeritatea de a le putea cuprinde cu privirea.

Cetatea Iașului atît de bogată în vestigii ale istoriei și ale culturii înscrie în patrimoniul său și acest monument, printre cele mai noi, în semn de omagiu adus unui foarte important moment din trecutul eroic al poporului nostru — Independența de stat de la 1877.